

Inarin kunta

RAHAJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVA- MUUTOS

Selostus – ehdotusvaihe, 11.3.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1	Tunnistetiedot.....	2
1.2	Kaava-alueen sijainti	3
1.3	Kaavan nimi ja tarkoitus	3
1.4	Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista	3
2	TIIVISTELMÄ.....	4
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	4
2.2	Asemakaava	4
2.3	Asemakaavan toteuttaminen	4
3	LÄHTÖKOHDAT	5
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	5
3.2	Suunnittelutilanne.....	16
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	23
4.1	Asemakaavan laadinnan tarve ja tavoitteet	23
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset.....	23
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö.....	23
4.4	Asemakaavan tavoitteet.....	25
4.5	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	26
5	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	37
5.1	Toteuttaminen ja aloitus	37
5.2	Toteutuksen seuranta	37

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

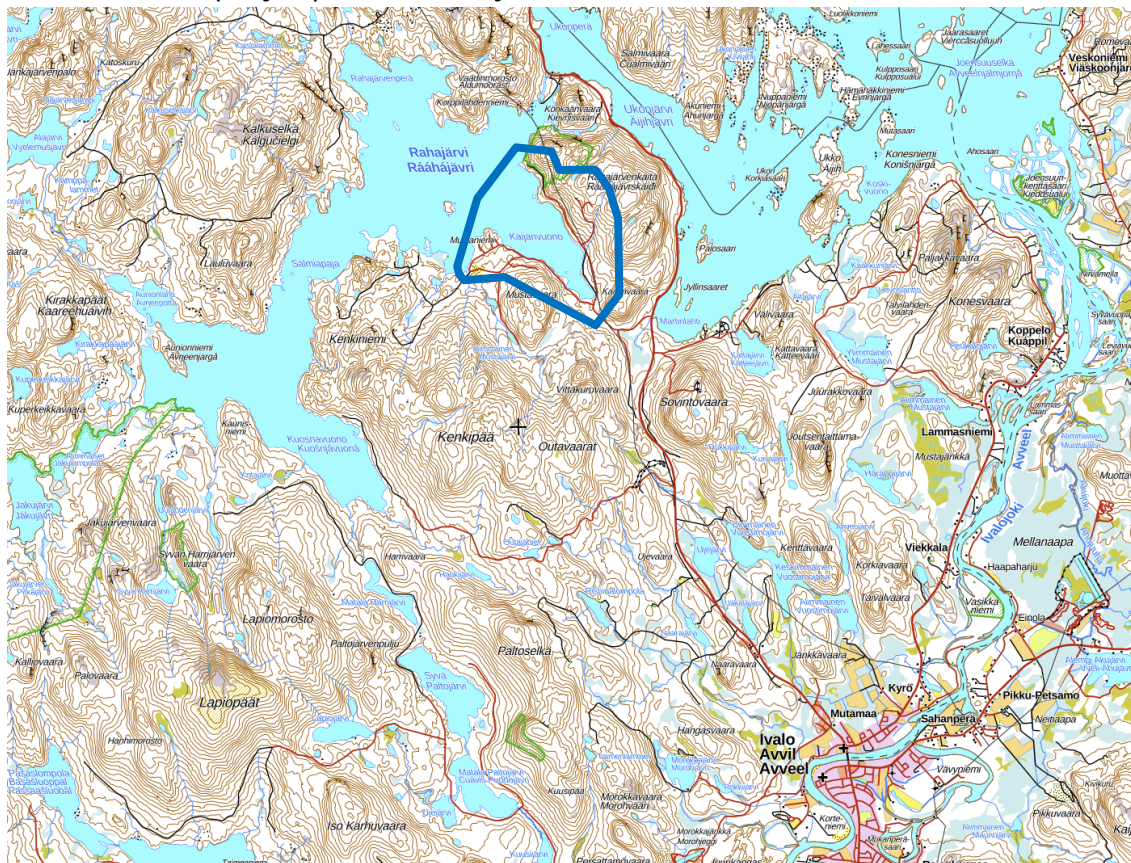
Kunta: Inari
Kunnanosa: Rahajärvi/Rahajärvenkaita
Kortteli: 1-61
Kaava: Ranta-asemakaavamuutos
Kaavan laatija: Jarmo Lokio, arkkitehti YKS 122

Asemakaava-alueen laajennuksen vireilletulosta on kuulutettu 4.10.2023
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville (MRA 30 §) 4.10.2023
Valmisteluaineisto nähtävillä (MRA 30 §) 2.10.-1.11.2024
Kaavaehdotus nähtävillä (MRA 27 §) __.__.2026
Kunnanhallitus __.__.2026, § __
Kunnanvaltuusto __.__.2026, § __

Asemakaavan selostus koskee 11.3.2026 päivättyä asemakaavaehdotusta.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Asemakaavamuutoksen laadinnan kohteena on noin 7 km² alue kiinteistöstä 148-874-1-0 Ivalon pohjoispuolella Rahajärven rannalla.

Kuva 1. Suunnittelualueen (merkitty sinisellä) sijainti. © Inarin kunnan karttapalvelu

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

Kaavan nimi on Rahajärven ranta-asetakaavamuutos. Ranta-asetakaavamuutoksen laadinnan tavoitteena on osoittaa uusia rakennuspaikkoja Rahajärvenkaidan länsirinteiltä ja kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan Mustavaaran pohjoisrinteiltä Rahajärven reunoilla.

1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. Asemakaavan seurantalomake
2. Kaavakartta
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
4. Valmisteluvaiheen lausunnot, mielipiteet ja vastineet
5. Ehdotusvaiheen lausunnot, muistutukset ja vastineet (täydentyä myöhemmin)
6. Lapin maakuntamuseon tarkastusraportti (H.Kotivuori 2011)
7. Arkeologinen inventointi (Museovirasto, arkeologiset kenttäpalvelut, 2025)
8. PHL 53§ neuvottelumuistio

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Inarin tekninen lautakunta on päättänyt 30.8.2023 § 64 ranta-asetmakaavan muutoksen ja laajennuksen suorittamisesta

Kuulutus OAS:n nähtävilläolosta: 4.10.2023

OAS:n nähtävilläolo: 4.10.2023 alkaen

Kuulutus asemakaavamuutoksen valmisteluaineiston nähtävilläolosta: 2.10.2024

Asemakaavamuutoksen valmisteluaineiston nähtävilläolo: 2.10. – 1.11.2024

Kuulutus asemakaavamuutosehdotuksen nähtävilläolosta: __.__.2026

Asemakaavamuutosehdotuksen nähtävilläolo: __.__. - __.__.2026

Asemakaavamuutoksen hyväksyminen:

Kunnanhallitus __.__.2026, § __

Kunnanvaltuusto __.__.2026, § __

2.2 Asemakaava

Kaavan nimi on Rahajärven ranta-asetmakaavamuutos. Ranta-asetmakaavamuutoksen laadinnan tavoitteena on osoittaa uusia rakennuspaikkoja Rahajärvenkaidan länsirinteiltä ja kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan Mustavaaran pohjoisrinteiltä Rahajärven reunoilla.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaavan toteuttaminen voidaan aloittaa heti, kun kaava tulee voimaan.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Ranta-asemakaavamuutoksen laadinnan kohteena on noin 704 hehtaarin alue Rahajärven rannalla. Suunnittelualue sijoittuu noin 10 km päähän Ivalon keskustaajamasta pohjoiseen.

3.1.2 Luonnonympäristö

Metsäkasvillisuusaluejaossa kaavoitusalue sijaitsee pohjoisboreaalisella Metsä-Lapin vyöhykkeellä ja suokasvillisuusvyöhykejaossa Metsä-Lapin aapasuovyöhykkeellä.

Suunnittelualueelle (ja osittain sen ulkopuolelle) on tehty luontoselvitys vuonna 2010 (FM Sami Mäkikyrö, teksti *kursiivilla*).

Kuva 2. Suunnittelualueen länsiosan kuivaa kangasmetsää Mustaniemessä. Kuva J.Lokio 2023.

Metsät ovat kaava-alueella mäntyä kasvavia kuivia ja kuivahkoja, juolukka-puolukka-variksenmarja- tai juolukka-variksenmarjatyypin kangasmetsiä. Metsät ovat pääosin tehokkaassa talouskäytössä. Vanhaa, hakkaamatonta metsää löytyy Ukonjärven ja

Rahajärven rannoilta sekä Kaijanvaaran ja Mustavaaran lailta, ja Rahajärvenkaidan jyrkänteiden välittömästä lähiympäristöstä. Alueelta löytyy yksi pieni räme Ivalo-Inari-tien varresta, jonka kasvillisuudesta mainittakoon mänty, kataja ja sarat.

Kuva 3. Mustavaaran itärinteen juurella Rahajärventien varressa sijaitsee maa-aineksen ottopaikka. Kuva J.Lokio 2023.

Kaava-alueen maaperä on vaihtelevaa. Kaava-alueen ulkopuolelle jäävä Ukonjärven ranta on kivistä, ja maaperä on monin paikoin kivistä ja kallioista Rahajärvenkaidallakin. Mustavaaran ja Mustaniemen sekä Kaijanvuonon ranta-alueella maaperä sen sijaan on pääasiassa hienoa hiekkaa.

Luonnonsuojelu-. metsä ja vesilain suojelemat kohteet

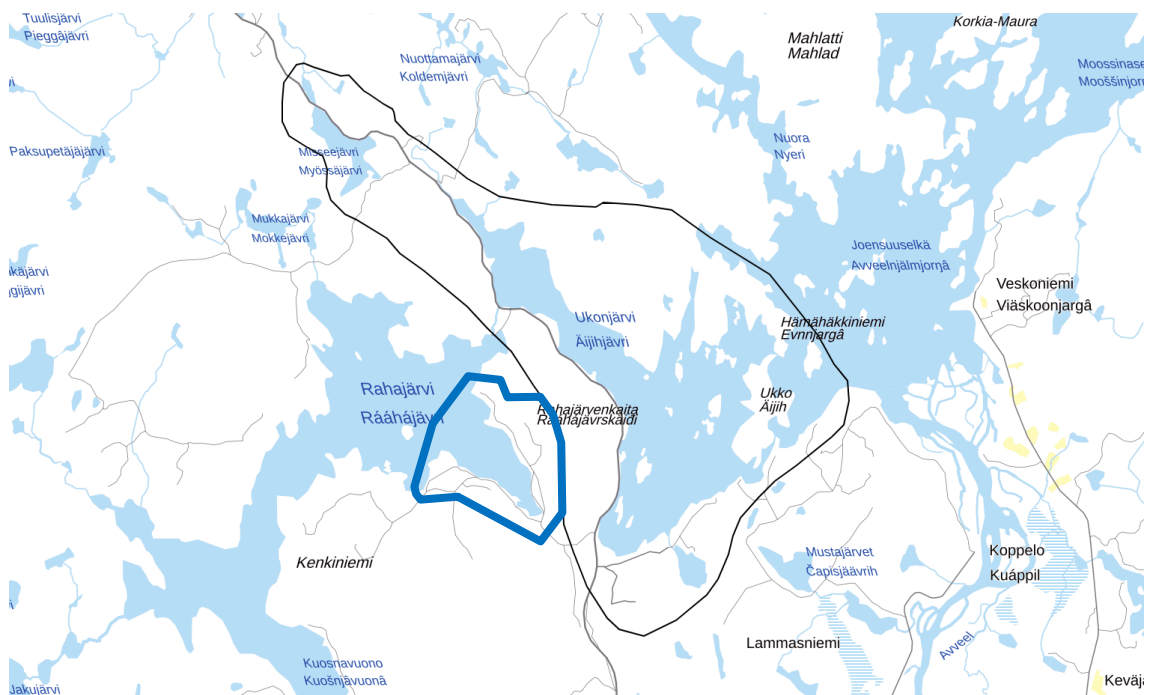
Alueella on metsälain mukaisista erityisen tärkeistä elinympäristöistä ja vesilain mukaisista suojeltavista luontotyypeistä luonnontilaisia puroja ja pieniä lampia lähiympäristöineen. Purot ja lammet ovat kirkasvetisiä ja hiekkapohjaisia. Lisäksi metsälain mukaisista kohteista löytyy kuruja, jyrkänteitä ja niiden välittömiä alusmetsiä. Mustaniemessä on laaja, harvakseltaan mäntyjä kasvava hietikko, joka kuuluu myös metsälakikohteisiin, mikäli on luonnontilainen.

Huomionarvoisimpia kohteista ovat Rahajärvenkaidan rotkomaiset muodostumat sekä Kaijanvaara, joissa rinteiden jyrkkyys ja louhikkoinen maaperä ovat auttaneet säilyttämään vanhempaa puustoa. Muuten alueen metsät ovat tehokkaasti hakattuja, ja käsittävät lähes pelkästään aukkoja tai nuorta taimikkoa. Lisäksi Mustaniemen hiekkakenttä on huomioitava ympäristö, ellei se ole syntynyt ihmiskäden jälkinä.

Maisema

Suunnittelualueelle (ja osittain sen ulkopuolelle) on alueen edellisen kaavoituksen yhteydessä tehty maisemaselvitys (maisema-arkkitehti Gunnar Suikki 2011, teksti kursivilla). Maisemaselvitys (kursivilla) on tarkistettu kaavanlaatijan toimesta ja päivitetty sekä täydennetty valokuvilla ja kuvateksteillä.

Suunnittelualue sijaitsee Ukonjärven ja Rahajärven toisistaan erottavalla Rahajärvenkaidalla sekä Rahajärven itärannalla, Mustavaaran pohjoispuolella. Ranta-asemakaavamuutosaluetta rajaa itäpuolella Rahajärvenkaidan ja Kaijanvaaran lakialueet.

Kuva 4. Kaavamuutosalueen itäreuna rajautuu valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA 175; Ukonjärven ja Myösjärven maisemat) reunaan, mikä huomioidaan kaava-alueen maankäytössä.

Rahajärvi laskee Rahajärvenluusuan ja Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen, joka on osa Inarinjärveä. Kirakkakönkääseen on rakennettu uusi uoma voimalaitosta varten sekä kalaportaat.

Inarinjärven allasalueelle, johon myös Rahajärvi voidaan laskea kuuluvaksi, on tyypillistä selkeä suurmaiseman koillislounas suuntaisuus sekä allasalueen lounaisosien ranta-alueiden jyrkkäpiirteisyys, verrattuna koillisosan loivapiirteisiin ja rikko-

naisiin ranta-alueisiin. Myös Rahajärvi on suurimmilta osin selkeärantainen, ympäröivät vaarat laskeutuvat suoraan veteen ja loiva rantavyöhyke on erittäin kapea tai puuttuu kokonaan. Rahajärven yleisilme on kuitenkin hyvin vaihteleva ja monimuotoinen, johtuen sen runsaista niemistä ja lahdistä. Vaikka Rahajärvi onkin monimuotoinen ja vaihteleva on sen allasalue silti helppo hahmottaa suurmaisemassa. Sitä rajaavat vaarat: Kenkipää, Lapio- ja Kirakkapää, Kalku- ja Vaadinselkä sekä Rahajärvenkaita muodostavat selkeät maamerkit Rahajärven ympärille ja rajaavat alueen kaukomaisemaa.

Kaava-alueen maisema ja rakentaminen

Suunnittelualueen maisemallisesti merkittävimmät alueet ovat Kaijanvuonon pohjukka, Kaijanvuonon länsipuolella sijaitseva niemi sekä tietenkin Rahajärvenkaita ja Mustavaara, jotka hallitsevat kaava-alueita. Alue on tällä hetkellä talousmetsää, joka on aktiivisessa käytössä ja hakkuita suoritetaan talousmetsien hoitoperiaatteiden mukaisesti. Sekä Mustavaaran että Rahajärvenkaidan suunnittelualueella sijaitsevilla rinteenosilla on tehty aktiivisesti hakkuu- ja metsänharvennustöitä 2010- ja 2020-luvuilla.

Kuva 5. Mustavaara ja Mustaniemi Rahajärveltä droonikuvattuna. H.Kurkela 2023.

Maisemavaurioista merkittävimpiä ovat aluetta halkova voimalinja sekä metsäautotiet, jotka risteilevät alueella ja kuuluvat osaksi talousmetsää. Muutoin sekä rinne-alueet että rannat ovat säilyneet ilman pahempia maisemallisia vaurioita.

Rahajärventien länsipuolella Mustavaaran alarinteellä venesataman kohdalla sijaitsee maa-ainesten ottopaikka, jota voidaan luonnehtia pienehköksi paikalliseksi maisemavaurioksi.

Kuva 6. Merkittävin maisemavaurio suunnittelualueella on Kaijanvuonon itärannalla Rahajärvenkaidan alarinteillä kulkeva ilmajohto ja sen vieressä kulkeva Kaijanvuo-
nontie. Kuva J.Lokio 2023.

*Maastollisesti ja maisemallisesti parhaiten rakentamiseen soveltuvat alueet sijaitsevat Kaijanvuonon lounaisrannalla ja niemessä. Alueen kasvillisuudella on hyvä kulu-
tuskestävyys, pääosin mustikka-puolukka-variksenmarja varvikkoa. Maasto on ta-
saista ja pohjamaa hyvin rakentamiseen sopivaa hiekkaa. Tosin aivan niemen kär-
jessä on jyrkkä rantatörmä, joka suunnitelmassa onkin säilytetty yhteisranta, il-
man rakennuksia. Alueen pienilmasto ei ole paras mahdollinen Mustavaaran poh-
joisrinteellä kun taas niemessä se on parempi ja saa enemmän aurinkotunteja vuo-
dessa.*

*Rahajärvenkaita on maisemallisesti ja maastollisesti rakentamista ajatellen haas-
teellisempi alue. Sen lounaispuoleisella rinteellä kulkee sähkölinja ja rannassa met-
sähoitotie. Loma-asutuksen sijoittaminen rantaan, tien molemmin puolin on sekä
maisemallisesti että ympäristöllisesti mahdollista, ilman suurempia vaurioita. Kasvil-
lisuus alueella on samantyyppistä kuin vastarannalla, Kaijanvuonon toisella puolen.
Sen sijaan maaston muodot ovat huomattavasti jyrkkäpiirteisempiä ja kivisempiä
eikä loivaa ranta-aluetta ole samassa määrin kuin vastarannalla. Pienilmasto on alu-
eella erinomainen, lounaaseen viettävä vaaran rinne on lämmin ja aurinkoinen.*

Kuvat 7 ja 8. Rahajärvenkaidan kivisiä alarinteitä suunnittelualueen pohjoisosassa (yllä). Uudet vapaa-ajan asunnot on saatu istutettua maastonmukaisesti puusto säilyttäen mutta tieyhteydet rakennuspaikoille ovat tehneet selviä aukkoja maastoon (kuva alla). Droonikuva H.Kurkela 2023.

Suunnittelualueen hankalimmat rakennuspaikat sijaitsevat Rahajärvenkaidan itä- ja länsirinteillä. Suhteellisen jyrkille rinteiden osille rakennettaessa käy helposti niin, että rakentamisaikana syntyneet vauriot ovat mittavia ja maisemassa häiritseviä. Tämä pätee ennen kaikkea jos rakennuspaikkaa ja tielinjausta ei valita huolella ja paikan päällä. Myös rakentamistavan täytyy soveltua ympäristöön, jotta turhilta kaivuilta ja pengerryksiltä vältytään. Rinteelle rakennettaessa täytyy muistaa, että ennen kaikkea huono rakentaminen näkyy kauas ja voi vaikuttaa negatiivisesti koko alueeseen.

Kuva 9. Mustaniemen taustamaastot ennen Mustavaaraa soveltuvat hyvin vapaa-ajan rakentamiseen maaston ominaisuuksien (peitteisyys, maaperä, loivat maastonmuodot) johdosta. Kuva J.Lokio 2023.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että suunnittelualue sopii maisemallisesti hyvin rakentamiseen. Sen sijainti, valmiit tieverkostot, voimalinja sekä talouskäytössä oleva metsä luovat sopivat puitteet loma-asutukselle ilman, että alueen jäljellä olevat maisemalliset ja ympäristölliset arvot kärsivät.

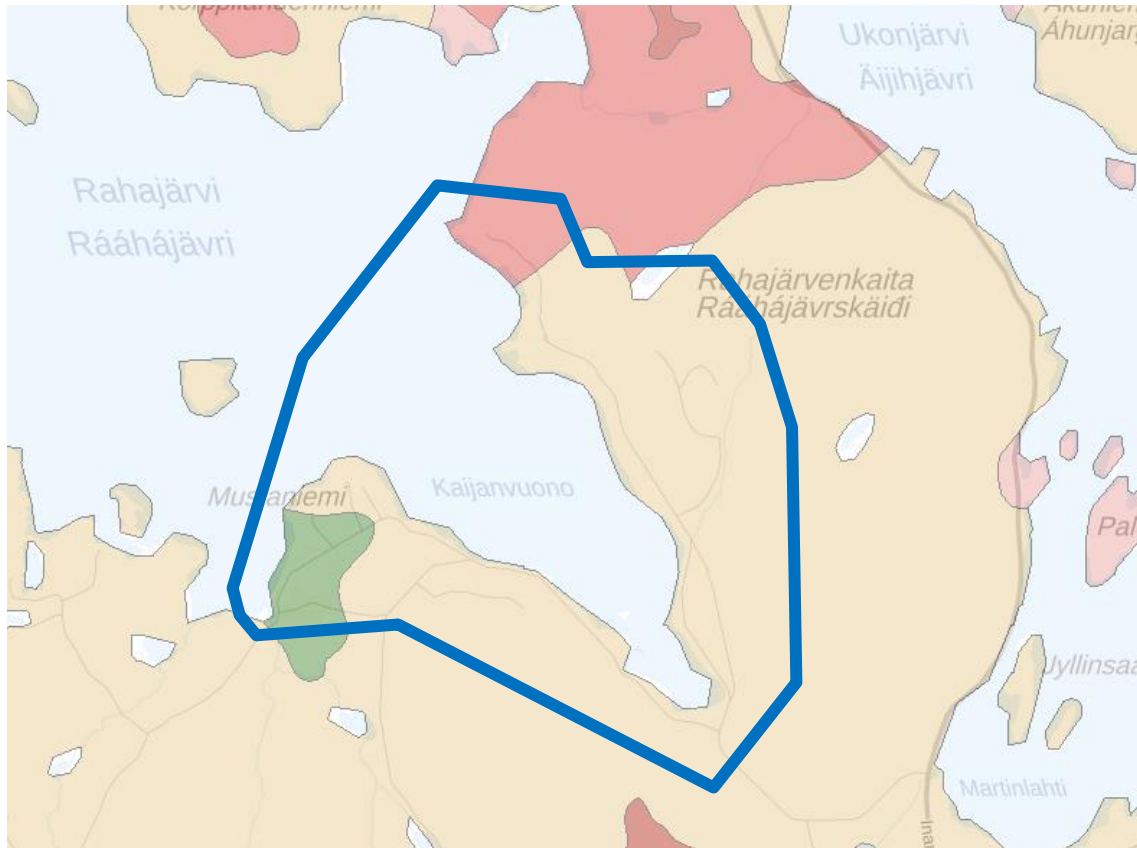
Maisemaselvityksen laadinnan jälkeen kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana aktiivisen talousmetsän hoidon myötä suunnittelualueen metsä on harventunut ja tieinfra laajentunut suunnittelualueen Rahajärveä ympäröiville ranta-alueille. Myös vapaa-ajan asutusta on toteutunut alueelle ja kolme vakituista asuinpihapiiriä.

Linnusto

Vuonna 2010 tehdyn luontoselvityksen mukaan maastokäynnillä havaittiin tavi, urpiaisia ja mahdollisesti piekana. Laji.fi:n mukaan alueella on tehty havaintoja lapintiaisesta, kirjosiepostasta ja pajulinnusta.

Maaperä

Geologisen tutkimuskeskuksen Maankamara-karttapalvelun mukaan suunnittelualueen maaperä on osittain sekalajitteista maalajia, päälajitetta ei ole selvitetty (osoitettu keltaisella, osittain kalliomaata (osoitettu punaisella) ja osittain karkearakeista maalajia, jonka päälajitetta ei ole selvitetty (osoitettu vihreällä).

Kuva 10. Maaperä. Suunnittelualueen sijainti osoitettu sinisellä. GTK, Maanmittauslaitos, Esri Finland 4/2024.

Pinta- ja pohjavedet

Kaavamuutosalue ei sijaitse vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (lähde: Vesi.fi).

Kaavamuutosalue sijoittuu Rahaajärven rantaan.

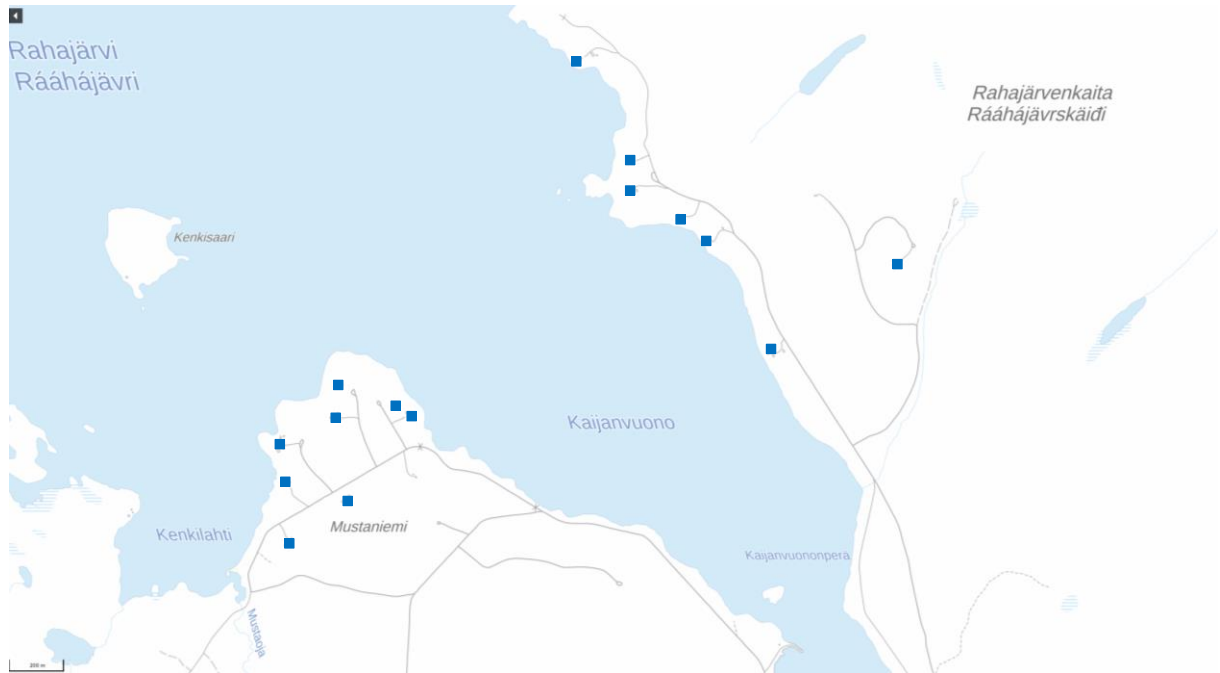
Tulvavaara

Kaavoitettava alue ei sijoitu tulvavaara-alueelle tai tulvavaaran uhka on vähäinen, sillä Rahaajärvi on säännöstelty järvi (säännöstelyväli 130.00-132.50) kesävedenpinnan tason ollessa 132.00. Rahaajärven säännöstelystä johtuen rantaviiva on paikoin syöpynyt. Rantaviivan syöpyminen on niin hidasta, että siitä ei aiheudu vyörymän vaaraa.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Rakennuskanta

Suunnittelualueella sijaitsee 12 olevaa vapaa-ajan asuinrakennuskantaa ja kolme vakituista asuinpihapiiriä Mustaniemessä ja Kaijavuonon itärannalla.

Kuva 11. Suunnittelualueen vapaa-ajan ja vakituiset asuinpihapiirit.

Väestö

Suunnittelualueella on kolme vakituista asuinpihapiiriä Mustaniemessä ja neljäs on alkamassa rakenteille.

Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta

Suunnittelualue tukeutuu n. 11 km etelään sijoittuvan Ivalon keskustaajaman palveluihin. Suunnittelualue sijaitsee Hammastunturin paliskunnan alueella.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet

Kaavoitettavalla alueella ei ole tiedossa olevia kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueen kiinteät muinaisjäännökset on selvitetty kesällä 2011 (intendentti/arkeologi Hannu Kotivuori). Alueelta on löytynyt kivikautisiin asuinpaikkoihin liittyviä löydöksiä,

jotka ovat muinaismuistolain (295/63) perusteella suojeltavia kiinteitä muinaisjään-
nöksiä. Tarkastusraportti on kaavaselostuksen liitteenä 6. Alueelta laadittiin uusi ar-
keologinen inventointi Saamelaismuseon valmisteluvaiheen lausunnon pohjalta
syyskuussa 2025 Museoviraston arkeologisten kenttäpalveluiden toimesta. Alla lai-
nauksia inventointiraportista ”Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeo-
loginen inventointi 8.–12.9.2025” (Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut, Vesa
Laulumaa):

”Inventoinnissa tarkastettiin 13 ennestään tunnettua muinaisjäänköhdettä,
joista suurin osa on kivikauti-sia asuinpaikkoja. Näitä ovat muun muassa Kaidanvuon-
non alueen kohteet (itä, kaakko, lounas, perukka ja saarien kohteet), Mustat Lantot
etelä ja pohjoinen, Mustavaara sekä Rahajärvenkaita. Lisäksi alueelta tunne-
taan rautakautinen löytöpaikka, josta on aiemmin löytynyt skandinaavinen kupurasolki.
Ennestään tunne-tuista kohteista useimmat ovat kärsineet merkittäviä tuhoja Ra-
hajärven 1950-luvun patoamisen seurauksena, jolloin vedenpintaa nostettiin lähes
kolme metriä.”

”Inventoinnissa löydettiin kolme uutta muinaisjäänköhdettä. Merkittävin löytö oli
Kaijanvaaran pyynti-kuoppaketju, joka koostuu 15 kuopasta kilometrin matkalla.
Lisäksi löydettiin Kaijanvuononperän kivikautinen asuinpaikka sekä Rahajärvenkaita
2 -kohde, jossa sijaitsee kodanpohja vaaran rinteellä.”

”Yleisarviona Ra-
hajärven alueella on
ollut esihistorian aika-
na runsaasti asuin-
paikkoja, mutta pyyn-
tikulttuurien ranta-
kohteet ovat pahoin
tuhoutuneita.”

Inventointiraportti on
kaavaselostuksen liit-
teenä 7.

*Kuva 12. Kuvaote ra-
portin sijaintikartasta.*

Nimi	Mj.tunnus	Laji	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus
Kaidanvuono itä	148010382	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuono itä 2	148010652	kiinteä muinaisjäännös			
Kaidanvuono itä 3	1000038219	löytöpaikka	löytöpaikat	-	rautakautinen
Kaidanvuono kaakko	148010381	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuono lounas	148010383	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon perukka	148010661	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari itä	148010664	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari länsi	148010663	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari länsi	148040663	löytöpaikka	löytöpaikat	-	ajoittamaton
Mustat Lantot etelä	148010384	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Mustat Lantot pohjoinen	148010653	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Mustavaara	148010662	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Rahajärvenkaita	148010515	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen

Taulukko 1. Ennestään tunnetut muinaisjäännöskohteet

Nimi	Laji	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus
Kaijanvaara	kiinteä muinaisjäännös	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton
Rahajärvenkaita 2	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	kodanpohjat	ajoittamaton
Kaijanvuonon-perä	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen

Taulukko 2. Inventoinnissa löytyneet uudet muinaisjäännöskohteet

Kuva 13. Otteet inventointiraportin ennestään tunnettujen (taulukko 1) ja uusien muinaisjäännöskohteiden (taulukko 2) taulukoista.

Liikenne

Kaava-alue sijoittuu syrjään merkittävilta liikennereiteiltä eikä sen alueelle aiheudu läpikulkuliikennettä. Alue sijoittuu noin 1,3 km päähän Inarijärventiestä (E75), joka on koillisen Suomen pääreitti etelästä pohjoiseen.

Tekninen huolto

Alueen läpi kulkee 220 kV:n voimajohtolinja. Alueen vedensaanti hoidetaan kiinteistökohtaisilla vesikaivoilla. Jätevedet hoidetaan myös kiinteistökohtaisesti.

3.1.4 Maanomistus

Kaavoitettava alue on kokonaisuudessaan yksityisessä ja Inarin yhteismetsän omistuksessa. Kaavamuutosalueen rakennetuista yksityisomisteisista kiinteistöistä osa voi tulla mukaan kaavaprosessiin sen alkuvaiheessa.

Inarin kunta tekee tarpeellisilta osin yksityisen maanomistajan kanssa alueidenkäytölain (AKL 91 b §) mukaiset maankäyttösopimukset.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Maakuntakaava

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 on kuulutettu voimaan 18.9.2024. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijaitsee pääasiassa metsätalous- ja poronhoitovaltaisella alueella Inarin metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue (M-1 4561).

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin. Saamelaisen kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suunnittelualue rajautuu pohjoisosastaan maakuntakaavassa osoitettuun luonnonsuojelualueeseen Rahajärven luonnonsuojelualue (SL 4352). Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.

Suunnittelualue rajautuu saamelaiskulttuuri, kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeään alueeseen Ukonjärven ja Myössäjärven maisemat (Sa-maV 5965). Merkinnällä osoitetaan saamelaiskulttuuriin liittyvät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Alueen suunnittelu-sa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Kohteeseen tai alueeseen vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suunnittelualueen halki kulkee voimajohto ja voimajohdon yhteystarve.

Suunnittelualue kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueeseen Matkailualue: Inarijärvi (mv 8404). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäyttöllisiä

kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Kulttuuri-perintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä. Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suunnittelualue kuuluu lisäksi Jäämeren käytävään (LK). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä. Käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisten liikenneyhteyksien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset sekä rajoitukset ympäröivälle maankäytölle. Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella (sa). Merkinnällä osoitetaan saamelaisten kotiseutualueen raja. Saamelaisten kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin, Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta. Viranomaisten on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaisten kotiseutualueella yhdyskuntasuunnittelua, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsintää ja hyödyntämistä sekä valtion maa- ja vesialueilla tapahtuvaa kunnanhuuhtontaa taikka muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana alueiden käyttöön liittyvää asiaa. Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovittava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitettulla

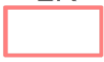
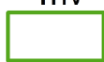
poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaisten mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaisten kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.

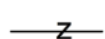
Suunnittelualue sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella. Kaavamääräyksen mukaan alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta.

Maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä mm. poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytöllisten toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta, vapaan rantaviivan osuudesta, rannan suuntaisen kulkuyhteyden turvaamisesta, rakennusten sijoittamisesta maisemallisesti aroille paikoille sekä arvokkaiden maisema-alueiden huomioimisesta.

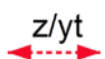

M-1	METSÄTALOUS- JA PORONHOITOVALTAINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin. <i>Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.</i>
SL	LUONNONSUOJELUALUE Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.

Sa-maV Sa-maV	SAAMELAISKULTTUURI, KULTTUURIYMPÄRISTÖN JA/TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA VALTAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE. Merkinnällä osoitetaan saamelaiskulttuuriin liittyvät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. <i>Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.</i> <i>Kohteeseen tai alueeseen vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.</i>
LK	JAAMEREN KAYTAVA Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä. <i>Käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkea-luokkaisten liikenneyhteyksien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset sekä rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.</i> <i>Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.</i>
mv	MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistykseen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. <i>Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.</i> <i>Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.</i>

VOIMAJOHTO

VOIMAJOHTO, YHTEYSTARVE

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot ja olemassa oleva asutus sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia.

Linjauksen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset.

Toiminta tulee suunnitella siten, että rakentamisella ei vaaranneta alueen pohjavesiä.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa Natura 2000 -alueisiin kohdistuvat vaikutukset on tarvittaessa arvioitava LSL:n 35 §:n mukaisesti.

Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Kuva 14. Ote Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040:sta merkintöineen ja määräyksineen. Suunnittelualueen sijainti osoitettu sinisellä.

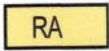
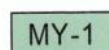
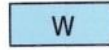
3.2.2 Yleiskaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, minkä johdosta kaavaprosessissa tulee huomioida yleiskaavan sisältövaatimukset.

3.2.3 Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa kaksi asemakaavaa: Rahajärven ranta-asemakaava (hyv. 28.3.2012) ja Rahajärven ranta-asemakaavan muutos (hyv. 21.2.2019). Rahajärven ranta-asemakaavan alueen RA-korttelit on kumottu Rovaniemen hallinto-oikeuden päätöksellä 19.2.2014 (päätös 14/0055/1, korttelit 26-31) ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 11.11.2015 (päätös 3226, korttelit 32-51).

	Loma-asuntojen korttelialue.
	Loma-asuntojen korttelialue, jonka osalta Rovaniemen hallinto-oikeus kumosi Inarin valtuuston kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen 19.2.2014 tai Korkein hallinto-oikeus 11.11.2015.
	Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa myös loma-asuntoja. Alueelle ei saa sijoittua koiravaljakko ajelua tarjoavaa toimintaa.
	Venevalkama.
	Metsätalous- ja poronhoitoalue.
	Metsätalousalue, jolla on virkistyskäyttöä ja erityisiä ympäristöarvoja.
	Vesialue.

Kuva 15. Ote suunnittelualueella voimassa olevista asemakaavoista ja keskeisistä merkinnöistä sekä määräyksistä. Kaavamuutos- ja laajennusalue on merkitty sinisellä aluerajauksella.

Suunnittelualue on pääosin metsätalous- ja poronhoitoaluetta (M-1) ja metsätalousaluetta, jolla on virkistyskäyttöä ja erityisiä ympäristöarvoja (MY-1), joiden alueelle on hajanaisesti osoitettu loma-asuntojen korttelialueita (RA).

3.2.4 Rakennusjärjestys

Inarin kunnan rakennusjärjestyksen on kunnanvaltuusto hyväksynyt 26.6.2014 ja se on astunut voimaan 5.8.2014.

Kuva 16. Rahajärvenkaidan loivilta lounaisrinteiltä avautuu hienoja näkymiä Rahajärvelle. Kuva V.Väisänen 2023.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan laadinnan tarve ja tavoitteet

Ranta-asetakaavamuutoksen laadinnan tavoitteena on osoittaa uusia rakennuspaikkoja Rahajärvenkaidan länsirinteiltä ja kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan Mustavaaran pohjoisrinteiltä Rahajärven reunoilla.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Inarin tekninen lautakunta on päättänyt 30.8.2023 § 64 ranta-asetakaavan suorittamisesta.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Osallisia ovat alueen maanomistajien lisäksi kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Oheinen luettelo pyrkii kattamaan pääosan osallisista, mutta ei ole ketään poissulkeva.

Selvityksen perusteella osallisia ovat:

Maanomistajat ja asukkaat:

- ✓ Alueen lähiympäristön maanomistajat ja asukkaat (kunta, yksityiset)

Yhdyskuntatekniikka

- ✓ Inergia
- ✓ Inarin Lapin Vesi Oy

Viranomaiset:

- ✓ Inarin kunta
- ✓ Lupa- ja valvontavirasto
- ✓ Lapin elinvoimakeskus
- ✓ Lapin Liitto
- ✓ Lapin pelastuslaitos
- ✓ Metsähallitus
- ✓ Saamelaiskäräjät Sajos
- ✓ Saamelaismuseum Siida
- ✓ Lapin hyvinvointialue

Muut:

- ✓ Hammastunturin paliskunta ja Saamelaispaliskunnat ry.
- ✓ Inarin luonnonystävät ry
- ✓ Muut tahot ilmoituksensa mukaan

4.3.2 Vireilletulo

Vireilletuloilmoitus on julkaistu 4.10.2023.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osalliset voivat arvioida kaavaratkaisujen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä valmisteluaineiston nähtävilläolon ja ehdotusvaiheen kuumemisen aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 4.10.2023 alkaen.

Kaavan valmisteluaineisto on ollut nähtävillä 2.10.-1.11.2024. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä __. __. __. 2026 (täydentyy myöhemmin). Valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen palautteista sekä näihin annettavista vastineista on tehty erillinen yhteenveto kaavaselostuksen liitteiksi.

Kaavamuutosalueesta on 28.1.2026 pidetty poronhoitolain 53 §:n kaltainen neuvottelu, jonka muistio on kaavaselostuksen liitteenä 8.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin tiedoksi eri viranomaistahoille.

Koska kaavalla ei ole maakunnallista tai valtakunnallista vaikuttavuutta, ei tarveta erillisille viranomaisneuvotteluille ole vaan ne pidetään tarvittaessa. Viranomaisilta pyydetään lausuntoja kaavan valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kuulemisten yhteydessä ja näiden yhteenvedot sekä niihin annettavat vastineet ovat kaavaselostuksen liitteenä.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päättös tuli voimaan 1.4.2018. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista asemakaavan muutosta koskee:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Asemakaavan laadinnan suhdetta valtakunnallisiin alueiden käytön tavoitteisiin on kuvattu tarkemmin kohdassa 4.5.3.

Maakuntakaavan antamat lähtökohdat

Voimassa olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa suunnittelualue on merkitty metsätalous- ja poronhoitovaltaiseksi alueeksi (M-1). Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Yleiskaavan antamat lähtökohdat

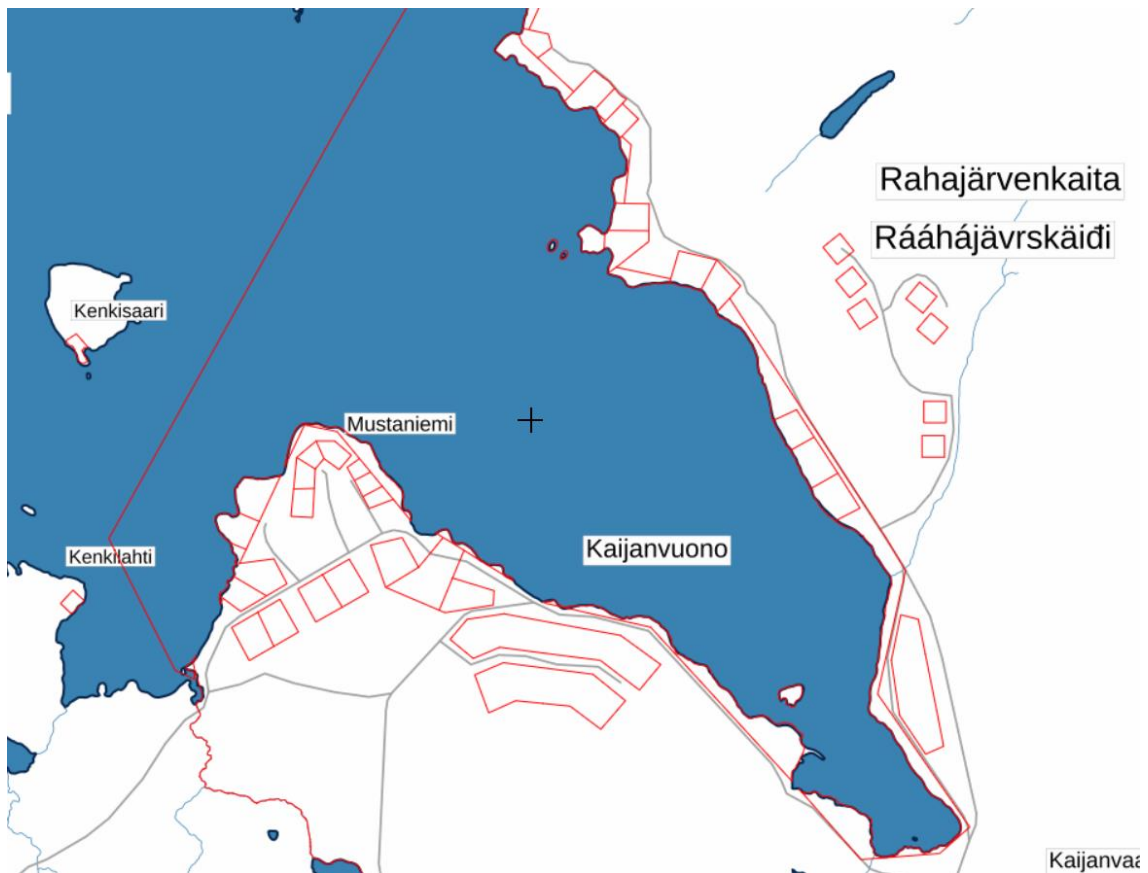
Asemakaavan suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, minkä vuoksi kaavaa laatiessa tulee huomioida yleiskaavan sisältövaatimukset.

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

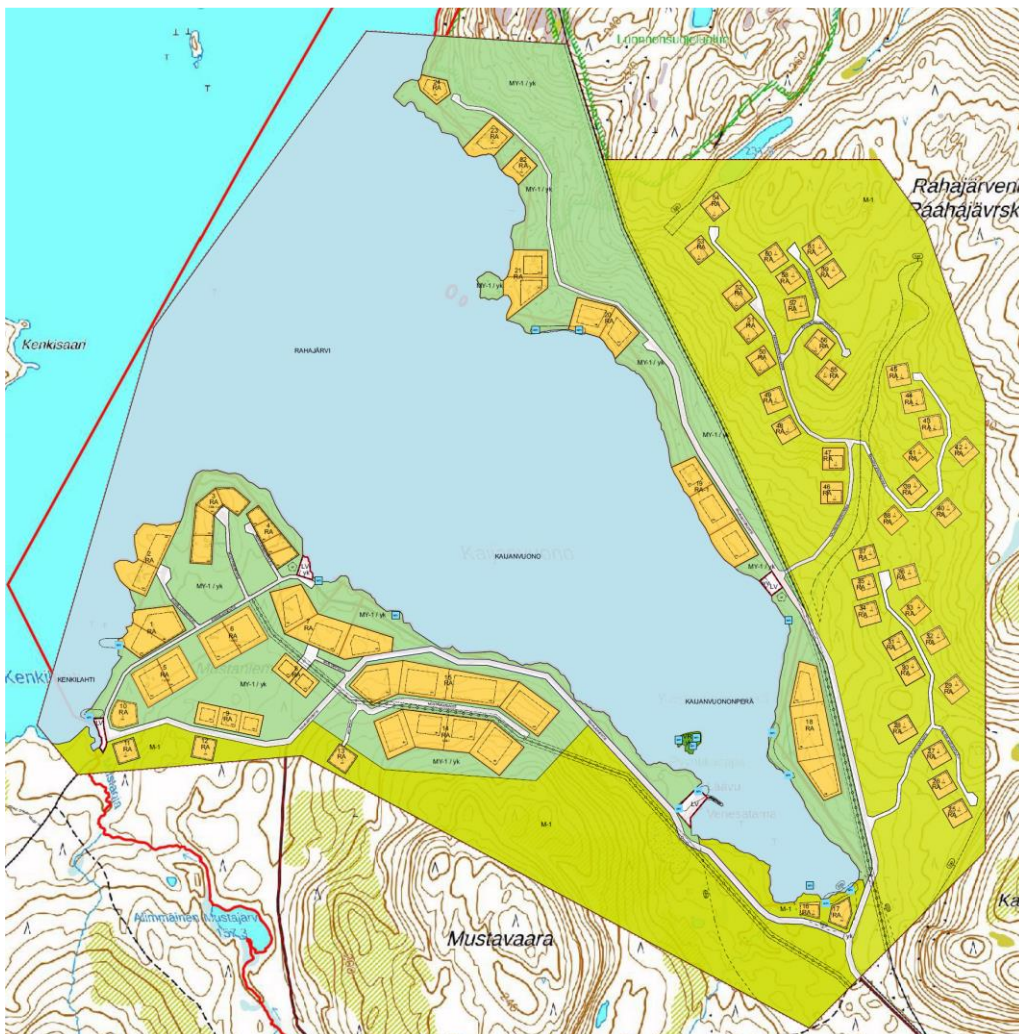
Asemakaavan valmisteluvaiheessa suunnittelussa on käyty vuoropuhelua sekä maanomistajan Inarin yhteismetsän että Inarin kunnan kanssa. Kunnan kanssa käydyn keskustelun pohjalta kaava-alue on rajattu koskemaan ainoastaan Rahajärven puolta.

Kaavaluonnoksen pohjana on ollut voimassa oleva asemakaava, jota on päivitetty vastaamaan nykytilannetta. Lisäksi on tutkittu mahdollisten uusien rakennuspaikkojen sijoittamista alueelle. Kaavaluonnoksessa uusia rakennuspaikkoja on osoitettu yhteensä 48 kpl ja olevia ranta-asemakaavan mukaisia rakennuspaikkoja on 40 kpl. Uudet rakennuspaikat mukailevat luonteeltaan olevia rakennuspaikkoja ja niille on osoitettu rakennusoikeutta 200-250 k-m² / rakennuspaikka. Rakennuspaikkojen sijoittelussa on huomioitu maastonmuodot ja oleva infra.

Kuva 17. Alueen tämänhetkinen kiinteistöjaotus noudattaa voimassa olevaa ranta-asemakaavaa. © Maanmittauslaitos, Karttapaiikka 2024

Asemakaavamääräyksissä on huomioita rakentamisen sopeutuminen ympäristöön huomioiden luonto ja maisema. Lisäksi hulevesiasiat on huomioitu.

Kuva 18. Ote 2.6.2024 päivätystä asemakaavaluonnoksesta.

4.5.2 Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu

Yhdyskuntarakenne

Kaava-alue tukeutuu olemassa olevaan yksityistieverkostoon ja kaava-alueen tiivistää yhdyskuntarakennetta. Tässä asemakaavan muutoksessa ja laajennuksessa ei ole tarpeen ollut tutkia useampia vaihtoehtoja sillä lähtökohdat; oleva yhdyskuntarakenne, maasto- ja luonto-olosuhteet sekä tarve (vapaa-ajan asuminen) ei ainakaan kaavamuutokseen ryhdyttäessä ole tuottanut useampaa vaihtoehtoa.

Mitoitus ja yleisperustelu

Nykyisin alueella voimassa olevassa ranta-asemakaavassa on 14 omarantaista loma-asuntojen rakennuspaikkaa (RA) eikä kaavamuutoksessa ole osoitettu uusia (omarantaisia). Lisäksi yhteisrantaista rakennuspaikkoja kaavaluonnoksessa esitetään enintään 300 m etäisyydelle yhteensä 32 kpl, joista 21 sijoittuu alle sadan metrin etäisyydelle rannasta, kolme 100-200 etäisyydelle ja kahdeksan n. 300 m etäisyydelle rannasta. Yhteisrantaista rakennuspaikat 0,5 ja 0,25 kertoimella kertoen rantaviivaan sijoittuu 27,25 laskennallista rakennuspaikkaa. Kun rantaviivatarkastelussa kaavaluonnoksessa on 8,8 km rantaviivaa tulee rakennuspaikkojen määräksi tällöin 3,1 rp / rantaviiva-km.

42 loma-asuntojen rakennuspaikkaa (RA) sijoittuu selkeästi kauas rannasta, enimmillään n.750 m etäisyydelle.

Yhteensä rakennuspaikkoja kaavamuutosalueelle on osoitettu 88 kpl, joista uusia 49 kpl. Näistä yhdeksän on osoitettu vakituiseen asumiseen mahdollistaviksi erillispientalojen korttelialueiksi (AO) ja loput vapaa-ajan asumiseen osoitetuiksi loma-asuntojen korttelialueiksi (RA).

Kaava-alueen suuresta koosta (pinta-ala noin 7,0558 km²) johtuen ranta-asemakaava on laadittu mittakaavassa 1:10 000. Ranta-asemakaavamuutos ja -laajennus on suuresta rakennuspaikkamäärästä huolimatta rakenteeltaan väljä. Uusien korttelialueiden aluetehokkuus vaihtelee $e=0,04...0,05$ riippuen onko rakennuspaikalle osoitettu 200 k-m² vai 250 k-m². Nykykaavan mukaisissa rakennuspaikoissa

aluetehokkuus on samaa luokkaa tai pienempi. Väljä korttelitehokkuus johtuu rakennuspaikkojen suuresta pinta-alasta – ne ovat viittä kortteleissa 3 ja 4 sijaitsevaa rakennuspaikkaa lukuun ottamatta vähintään puoli hehtaaria, suurimmat jopa yli 1 ha:n kokoisia.

Rahajärven ranta-asemakaavamuutos sijoittuu Pohjois-Lapin maakuntakaavan M-1 -alueelle. Ranta-asemakaavan metsätalousalueet on osoitettu maakuntakaavan merkinnän mukaisesti Metsätalous ja poronhoitoalueeksi (M-1). Rantaan rajoittuvat myös virkistyskäyttöön tarkoitetut alueet osoitetaan merkinnällä MY-1: metsätalous-alue, jolla on virkistyskäyttöä ja erityisiä ympäristöarvoja.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja maisemaan

Kuten maisema-arkkitehti G. Suikki v.2011 laatimassaan maisemaselvityksessä totesi: *"Yhteenvedona voidaan sanoa, että suunnittelualue sopii maisemallisesti hyvin rakentamiseen. Sen sijainti, valmiit tieverkostot, voimalinja sekä talouskäytössä oleva metsä luovat sopivat puitteet loma-asutukselle ilman, että alueen jäljellä olevat maisemalliset ja ympäristölliset arvot kärsivät."*

Maisemaselvityksen laadinnan jälkeen kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana aktiivisen talousmetsän hoidon myötä suunnittelualueen metsä on harventunut ja tieinfra laajentunut. Asian voi todeta Maanmittauslaitoksen vääräväriortokuvista vuodelta 2011 ja 2021 (kuvapari alla).

Kuvat 19 ja 20. Vääräväriortokuvapari vuodelta 2011 (vasen) ja 2021 (oikea) osoittaa miten suunnittelualueen talousmetsänhoito ja tieinfran sekä vapaa-ajan asunton rakentaminen on muokannut maisemakuvaa. © Maanmittauslaitos 2024.

Tämän johdosta on perusteltua tiivistää ja täydentää alueella olevaa yhdyskuntarakennetta.

Maisemassa merkittävät rinnealueet ja rahajärven rannat on osoitettu metsätalous-alueeksi, jolla on virkistyskäyttöä tai erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). Rahajärven säännöstelystä johtuen rantaviiva on paikoin syöpynyt. Rantaviivan syöpyminen on niin hidasta, että siitä ei aiheudu vyörymän vaaraa eikä kohtia ole katsottu tarpeelliseksi osoittaa kaavaan erillisellä kaavamerkinnällä.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Asemakaava-alueelle on tehty luontoselvitys vuonna 2010. Luonnon kannalta tärkeät alueet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Rahajärvi ei kuulu Natura-alueeseen. Rahajärven ranta-asetakaavalla Rahajärven voimatalouden vuoksi säännöstellyn järven rannalle sijoittuvana ei kaavaan otetut jätevesien käsittelymääräykset huomioon ottaen voida katsoa niin merkityksellisesti vaikuttavan Inarijärven Natura 2000-alueeseen, että kaavoituksen johdosta olisi tehtävä Natura arviointi. Asemakaavaluonnoksessa on esitetty suhteellisen paljon uusia rakennuspaikkoja, mutta ottaen huomioon suunnittelualueen koon rakentamiselta vapaaksi jää huomattava ala alueesta. Rakennuspaikkojen ulkopuolisia osia rantavyöhykkeellä on osoitettu yhteiskäyttöalueiksi.

Kaavan luontoselvityksessä todetuille metsä- ja vesilain mukaisille kohteille ei ole osoitettu rakentamista. Kaikki luontoselvityksessä havaitut erityisen arvokkaat luontokohteet on osoitettu kaavassa luo-merkinnällä.

Luontoselvityksessä kaava-alueella on todettu rannat paikoin eroosioherkiksi. Eroosio johtuu Rahajärven säännöstelystä. Kaavassa ei osoiteta rakentamista niin, että siitä aiheutuisi lisää eroosiovaikutusta.

Muinaisjäännökset

Alueelta inventoidut muinaisjäännöskohteet on merkitty ranta-asetakaavaan ja alueet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Syksyn 2025 aikana on laadittu arkeologinen inventointi Museoviraston toimesta (liite 7), jonka tulokset on päivitetty kaavaehdotuskarttaan.

Vaikutukset elinkeinoihin ja yhdyskuntatalouteen

Matkailulla ja loma-asumisella on Inarin kunnalle suuri taloudellinen merkitys. Osoittamalla kaava-alueella uusia lomarakentamisen paikkoja, on kunnan mahdollisuus kehittyä matkailukohteena. Alueen rakentuminen tuo osaltaan väliaikaista elinvoimaa kuntaan.

Vaikutukset poronhoitoon ja saamelaiskulttuuriin

Rahajärven ranta-asemakaavan valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti siihen, että kaavoituksessa otetaan huomioon Suomen perustuslain 17 § 3 momentissa saamelaisille alkuperäiskansana turvattu oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan perinteisten elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaamiseksi. Saamelaiset käyttävät Rahajärven aluetta poronhoidon ohella myös keräillen, metsästäen ja kalastaen.

Hammastunturin paliskunta on inarinsaamelainen ja pohjoissaamelainen paliskunta, jonka suurin sallittu eloporomäärä on 5500 poroa. Paliskunnassa on 81 osakasta, joista pääosa on inarinsaamelaisia sekä pohjoissaamelaisia. Hammastunturin paliskunnassa noudatetaan saamelaista tapaoikeutta, joka koskee esimerkiksi poronhoitokäytäntöjä (lähde: Hammastunturin paliskunnan valmisteluvaiheen lausunto).

Yleisesti voidaan todeta, että maankäytöllä on aina vaikutusta porotalouteen. Lähes kaikki poronhoitoalueelle tuleva uusi maankäyttö aiheuttaa haittaa porotaloudelle. Porotaloudella on Inarin kunnassa suuri merkitys, siksi kaavoituksella ei missään tapauksessa haluta ohjata maankäyttöä niin, että porotaloudelle aiheutettaisiin yhtään tarpeetonta haittaa. Elinkeinojen kehittämisellä ja monipuolistamisella, erityisesti matkailuelinkeinon kehittämisellä luodaan uusia työpaikkoja myös poroelinkeinoon. Matkailun ohjelmalveluista, matkamuistojen valmistuksesta ja myynnistä muodostuu merkittävä lisätulo myös porotalouteen.

Alueen kiinteät muinaisjäännökset on kartoitettu kaavoituksen yhteydessä. Alueella olevat muinaisjäännöskohteet on osoitettu kaavakarttaan asianmukaisella merkinällä, jotta niiden säilyminen turvataan. Kaavoitettavan alueen poronhoidolle tärkeät

osa-alueet on selvitetty yhdessä paliskunnan kanssa ja ne on osoitettu kaavakarttaan niin, että kaavalla turvataan poronhoidon jatkuvuus alueella nykyisessä muodossaan.

Kaavan luonnosvaiheessa pyydettiin lausunnot saamelaiskäräjiltä ja paliskunnalta, jotka huomioitiin ehdotusvaiheeseen tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Sen lisäksi pidettiin 28.1.2026 poronhoitolain 53 § kaltainen neuvottelu, josta laadittu muistio on liitteenä 8.

Kaavamuutoksessa tiivistetään olemassa olevaa rakennettua aluetta ja laajennettava alue sijoittuu rinteiden osille, jotka eivät ole porojen laidunalueita. Häiriöalue ei nykyisestä kasva, sillä ihmisten ja koirien toimintasäde ei voi kasvaa sen vuoksi että kaavamuutosalueen vapaa-ajan asutus tiivistyy nykyisestä (tiivistyminen on alueen kokoon suhteutettuna kuitenkin vähäistä). Tämän johdosta ei kaavamuutoksella ole vähäistä suurempia vaikutuksia porojen laidunten tilaan, kytkeytyneisyyteen, riittävyys tai laiduntamisrauhaan.

Kaavamuutoksessa osoitetaan kokonaan uusi porojen kuljetusreitti ja lisäksi nykyistä kaavassa olevaa vaihtoehtoista kuljetusreittiä on siirretty ja laajennettu paliskunnan esityksestä PHL 53§ kaltaisissa neuvotteluissa.

Lisäksi kaavamuutoksessa on osoitettu porojen kuljetusreitille erityisiä määräyksiä, joilla helpotetaan porojen kuljetusta etenkin talviaikaan.

Kaavamuutosalue ei sijaitse (enää) vasotusalueella, eikä kaavamuutoksella ole vähäistä suurempia vaikutuksia erotukseen tai talvilaidunnukseen.

Kaavamuutoksella on vähäistä vaikutusta keräilyyn kun rakennuspaikkojen määrä kasvaa nykyisestä kaavamuutosalueella ja sitä myötä vapaat metsäalueet pienenevät. Metsästykseseen ei kaavamuutoksella ole vähäistä suurempaa vaikutusta, sillä kaavamuutos tiivistää olemassa olevaa rakennettua aluetta. Uudet rakennuspaikat sijaitsevat pääosin ranta-alueiden ulkopuolella, minkä johdosta kalastukseen ei kaavamuutoksella ole myöskään vähäistä suurempia vaikutuksia.

Ottamalla huomioon saamelaiskäräjien ja paliskunnan esitykset porotaloudelle tärkeiden alueiden osoittamisesta kaavaan, että Rahajärven ranta-asemakaavoitus ei loukkaa Suomen perustuslain 17 § 3 momentissa saamelaisille alkuperäiskansana turvattua oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Tulvavaara

Asemakaava-alue ei sijoitu tulvavaara-alueelle (Rahajärvi on säännöstelty vesistö-alue).

Hulevedet

Hulevesillä tarkoitetaan maan pinnalta, rakennusten katoilta tai muilta vastaavilta pinnoilta pois johdettavaa sade- tai sulamisvettä. Hulevesien hallintaan liittyvät asiat huomioidaan kaavamääräyksissä.

Liikenteen ja teknisen huollon järjestäminen

Alueella on valmis tie- ja sähköverkosto. Alueen liikennemääriin asemakaavalla on jonkin verran vaikutusta, mikäli alue rakentuisi täyteen kaavaluonnoksessa esitetyllä tavalla.

Kuva 21. Kuva Rahajärvenkaidan länsirinteiltä kohti Mustavaaraa korttelin 39 tienoilta. Talousmetsänhoidon ansiosta rinteiltä avautuu maisemanäkymiä länteen ilta-auringon suuntaan. Kuva V.Väisänen 2023.

Muut vaikutukset

Suunnittelualue on merkitty maakuntakaavassa metsätalous- ja poronhoitovaltaiseksi alueeksi, jota voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Kaavamuutoksessa esitetty toiminta ei vaikeuta maakuntakaavan toteutumista eikä kaavalla ole vähäistä suurempia vaikutuksia metsän- tai poronhoitoon. Kaava mahdollistaa olevan alueen laajentumisen. Kaavamerkinnoissä huomioidaan erikseen poronhoitoalueeseen liittyviä asioita.

Kaavamuutoksella ei ole muita merkittäviä vaikutuksia.

4.5.3 Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikuminen Edistetään koko maan monikeskuksesta, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotutannolle. Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.	 Kaavamuutoksella tuetaan alueen elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä, sekä luodaan edellytykset alueen kehittymiselle mahdollistamalla alueelle lomarakentamista, jolla on merkittäviä välillisiä vaikutuksia kunnan talouteen. Kaavamuutoksella mahdollistetaan olevan alueen kehittyminen ja yhdyskuntarakenteen tiivistäminen.
Terveellinen ja turvallinen elinympäristö Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.	 Kaavamuutoksessa on huomioitu huilevedet.
Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat	

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.	Kaavamuutoksessa huomioidaan luonnon kannalta tärkeät asiat ja alueet jätetään vapaaksi rakentamiselta. Samoin huomioidaan myös alueen muinaisjäännökset. Kaavamuutoksessa huomioidaan virkistysalueiden riittävyys osoittamalla uudet rakennuspaikat alueen luonteen sopivasti väljällä tyylillä. Rakennuspaikkojen ulkopuolisia osia rantavyöhykkeellä on osoitettu yhteiskäyttöalueiksi.

4.5.4 Kaavan suhde maakuntakaavaan

Ranta-asemakaavamuutoksella edistetään maakuntakaavan toteuttamista.

4.5.5 Kaavan suhde yleiskaavaan

Kaavamuutosalueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, minkä vuoksi kaavaa laatiessa tulee ottaa huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset:

1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;

Kaavamuutos mahdollistaa olemassa olevan alueen laajentumisen, ts. suunnittelualue tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja on sitä myötä resurssitehokas toteuttaa. Alueen luonne (loma-asuminen) ei vaadi merkittäviä panostuksia kunnallistekniikan osalta, kuten teiden asfaltointi tai viemärijärjestelmän rakentaminen.

2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;

Olemassa olevan alueen laajentumisen myötä yhdyskuntarakenteen käyttö tiivistyy.

3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;

Kaavamuutos ei ota kantaa varsinaisesti asumisen kysymyksiin, sillä alueelle muutamana olevan asuinpaikan lisäksi osoitetaan pääasiassa loma-asumisen kortteleita. Loma-asumisen mahdollistamisella kehitetään osaltaan kunnan matkailupalveluita.

4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;

Kaavamuutoksessa huomioidaan yhdyskuntarakenteen ja siihen liittyvien toimintojen järjestämisessä kestävyteen liittyvät asiat. Kaavaratkaisussa ei oteta kantaa liikenteen järjestämiseen muuten kuin alueen sisäisten liikenneyhteyksien osalta.

5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;

Kaavamuutoksessa huomioidaan hulevesiin liittyvät asiat.

6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;

Kaavamuutos ei suoraan mahdollista elinkeinoelämän kehittymistä, mutta sen toteutumisella on välillisiä vaikutuksia kunnan elinvoimaan (loma-asujien palveluiden käyttö sekä rakentamisajan toiminnot).

7) ympäristöhaittojen vähentäminen;

Kaavamuutoksella ei ole vaikutuksia mahdollisiin ympäristöhaittoihin.

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä

Kaavamuutoksessa on huomioitu suunnittelualueen erityispiirteet etenkin maiseman ja luonnonarvojen osalta.

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Kaavamuutosalue sijaitsee luontovirkistykseen hyvin soveltuvalla alueella, johon rakentaminen on sijoitettu virkistys huomioiden. Kaava-alueelle on laadittu luontoselvitys vuonna 2010, joka on ohjannut kaavan laadintaa.

5 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

5.1 Toteuttaminen ja aloitus

Kaavamuutoksen toteuttaminen voidaan käynnistää heti kaavan tultua voimaan.

5.2 Toteutuksen seuranta

Kaavan toteutusta valvoo kunnan rakennusvalvonta rakentamis- ja toimenpidelupien myöntämisen yhteydessä.

Rovaniemellä 11.3.2026

Jarmo Lokio

arkkitehti YKS 122